

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік 10 зр. (20 кор.)
на пів року 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 16 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові по два дні крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

До історії просвіти на Україні.

З Чернигова пишуть нам:

В грудні м. р. мали відбутися XXXV збори чернигівського губернского земства. Членам земства роздано денний порядок стовісімдесять двох референтів, які вони мали розглянути, а крім того в доповненє мали роздати до пів сотні рефератів. Можете собі подумати, після того, що чернигівське земство проявляє невсипучу діяльність, а особливо єго орган — земська управа. Зовсім ні! Коли ви познакомиєте ся із справозданєм губернской управи за останні роки, з того часу, як уступив з уряду предсідателя управи В. М. Хижняков, ви зачудуете ся плиткістю і недостатчею змісту тих рефератів, а нераз незнакомством їх авторів з обговореним там предметом. З огляду на се може собі управа сказати: числом як найбільше, ціною як найдешевше. На зборах земства звертали нераз на се бачність єго члени. Але вернім до речі і розглянемо, о чім управа здає справу перед земством. — Тепер так багато говорять про загальну просвіту шкільну, а деякі земства роблять в тім напрямі з великою енергією і успіхом на тім полі, що ви певно подумаете, що поміж двома сотнями рефератів найде ся певно також і про загальну шкільну просвіту. Але чимало здивуете ся, дізнавши ся, що про сю справу ані чичирк! Земство вже три роки розправляло про се питанє, а віз ані з місця... Земці наговорили великих слів велику силу, комісія писала багато рефератів, що треба признати, визначали ся великою основністю, деякі земці радили наложити на землю спеціальні податки задля скоршого осягненя сеї ціли загальної просвіти шкільної — і що-ж стало ся? Чернигівщина остала так далеко від сеї ціли, як і давнійше. Тут годить ся помянути добрим словом покійного предводителя дворянства кн. Н. Д. Долгорукова: лише завдяки єго щирости для земства та єго справ і єго прихильности для народної просвіти не сходило з черги питанє про загальну просвіту шкільну, а комісія для сеї ціли вибрана робила енергічно весь час над сею справою... Але умер Долгоруков, і про загальну просвіту забуто... А що населеню Чернигівщини потреба конечно просвіти, видно хочби з сего, що після даних комісії з 1897 р. пересічно в губернії одна школа випадає на 3610 людей, обслуговуючи 5-9 місцевостей з реїонами на 69 квадр. верств. Але се лише пересічні числа: є у нас і такі благодатні закутки, н. пр. Суражский повіт, де одна школа, по тих самих даних випадає на 7.136 людей і обслуговує 13-9 місцевостей з реїоном 132 квадр. верств. Ось вам «пятно невіжі», ось вам духовая темрява!! До того-ж пересічно в губернії повітові земства видають на народну просвіту на одного чоловіка — 12 копійок, а на одну десятину землі по 6 коп. І треба тямити, що з тих розходів не виключені ті доплати земській касі, які носять деякі сільські громади, що мають у себе школи.

«В нашій губернії — говорить член земства А. А. Русов — є повітові земства, що на народну просвіту по селах видають стільки, скільки проживає за рік одна богата городска семья. Розмір повинности на народну просвіту — 12 копійок на 1 чоловіка, може без сумніву занепокоїти суспільне сумління і спонукати заступників населеня румянїти ся, наколи ми сі видатки порівнаємо з видатками иньших країв, які випередили нас в боротьбі на економічному полі. Поки чернигівські земці не зрозуміють сеї елементарної правди, що розвиток народної просвіти є їх прямим інтересом, доси будемо ми лише свідками їх розправ на тему загальної науки шкільної, а не більше. Про иньші питаня другим разом.

Від напасти — не пропасти.

Черновецька «Буковина» містить під сим заголовком статію, яку перепечатуємо в цілости, щоби ваша публіка могла наглядно пересвідчити ся, в який спосіб уміють кацапи обдирати з чести Русинів-народовців, що займають визначне становище в нашій громадянській життю, і котрих праця є для кацапської, киртничної роботи прямо убийчою. Ми могли би навести чимало фактів, як москвофільска праса обкидувала грізю наших людей лише для того, що они не то що не йшли на їх команду, але виступали против їх низької, платної роботи. Згадаємо, що навіть такий чесний і поважаний чоловік, як пок. др. Омелян Огоновский удостоїв ся від кацапів назви доносчика, за се, що в своїм патріотичнім обовязку уважав відповідно річю зажадати в міністерстві внутрішніх справ, щоби «Вістник законів державних» перекладано на чисто-народну мову. Кацапи звали немилых народовців доносчиками, шпіонами і т. п. назвами, а самі управляли як найкраще своє шпіонське ремесло, доносячи на наших людей до властей, щоби їх лише знищити. Пригадаємо тут справу пос. Барвіньского, що в обороні своєї читавки мусів виступити на дорогу судову против редакції «Галичанина». Хоть «Галичанин» процес програв, то все таки не дав справи за виграну і наша кацапня за посередництвом посла Воляна вручила міністрови просвіти Гавчови донос на посла Барвіньского і єго читавку. Се підпольна, низька робота кацапів, що з часом доперва виходить на верх. А майже що днини читаємо ми в «Галичанині» і єму споріднених органах доноси, клевети і інсинуації против нелюбих ім людей-народовців. В сих органах дійшло навіть до такого одичія, що противників політичних, священників пятнує ся «радикалами». Подібної системи ужили кацапи проти проф. Шпойнарского і Кобилянського.

Московским перевертням ми не дивуємо ся. За те дивуємо ся народовцям, що місто станути в обороні пюгавлених людей, они стають по стороні москвофільської кліки і своїми обидними замітками кривдять їх ще тяжше, не провіривши справи точно. Москвофільска праса нікого обидити не може, бо она за низька. А сі люди з народного табору, що виступили против проф. Шпойнарского і Кобилянського, нехай тямлять, що і їх самих стріне ще нераз від кацапської «сволочи» епітет доносчика за се, що будуть з любови для свого народа боротись против москвофільської роботи.

Статія «Буковини» звучить:

I.

«Свого часу подали ми в нашій газеті зовсім вірне й об'єктивне справозданє з прасового процесу, який перед черновецьким судом присяжних відбув ся 22. і 23. листопада мин. року й закінчив ся тим, що обвиненого о обиду чести редактора «Буковинских Вѣдомостей» О. Крушинського 8 голосами проти 4 увільнено від вини й карі. По таким осуді присяжних можна було вже вперед сподівати ся таких огидних і підлих нападів на професорів Сергія Шпойнарского й Юліана Кобилянського, які небавом опієся поспипались в головнім органі кацапській «Галичанині», котрий не міг досить налюбоватись вислідком процесу та став цілу справу кілько мога розмазувати в численних своїх статтях на «посрамленіє» обох професорів і народовців взагалі. Знаючи добре, що професією «Галичанина», «Православної Буковини» і т. п. є вічна лайка на Русинів-народовців, а маючи на думці нашу народну пословицю: «Пес бреше, вітер несе», ми над статтями московских *наймитів* переходили до денного порядку й не відповідали нічого. Коли-ж забираємо тепер в справі процесу слово, то чинимо се не тому, щоби запускати ся в полеміку з таким «Галичанином», «Православною Буковиною» і т. п. — бо-ж «горбатого й могила не направить», — а у відповідь «Дѣлу», що під впливом кацапської лайки й мрії «консолідаційних» і собі накинулось на професорів, а ще більше у відповідь на недавно появившу ся в «Молодій Україні» обиджающую статію п. зв.: «Наша шкільна система на буковинському ґрунті».

Про професора Кобилянського не будемо багато говорити. Він, як сам сказав в суді, вніє жалобу против «Бук. Вѣдомостей» головно тому, що они закинули єму фальшованє протоколу; се-ж, як показало ся перед судом, зовсім розминаєсь з правдою, бо підчас слідства в низшій гімназії робив собі проф. Кобилянський лиш нотатки, яких ученики прецінь не могли видіти, а слідчого протоколу, котрий би мав предложити ся конференції й краєвій шкільній Раді, не було ніякого, позаяк справу москвофільських агітаций, в низшій гімназії ще досить невинну, залагоджено в короткій дорозі на одній із звичайних конференцій учительських без ніяких слідчих протоколів. Проче, що піднесли «Бук. Вѣдомости» проти проф. Кобилянського, прим. якісь ніби «інтриги» проти директора Фаветмана, котрий то русиноїд бачить в кождім Русині свого ворога — й не дивно, бо єго грізе сумління — се для нас річи ніякої ваги, хоч оборонець обвиненого старав ся представити їх як в найгіршій світлі; бо-ж, звістно, се вже річ адвокатска, зробити, як потреба, навіть з «мухи вола»!

Переїдїм до проф. Шпойнарского, що головну відограє ролю в процесі.

Справа науки рускої мови в черновецькій гімназії давнішими часами стояла дуже лихо; аж коли проф. Шп. об'яв перед 11 роками посаду учителя рускої мови, настали в тім згляді лучші часи: новий учитель запровадив замість учебників писаних «язичієм» книжки чисторускі, постарав ся о те, щоби заповнити бібліотеку для учеників, котрої передом так як би й не було, і став закрівати учеників до науки рідного слова й рідної літератури та шильно глядів на те, щоби они устно й письменно послуговували ся чисторускою мовою, а з того всего Русини лише

могли бути раді. Не місце тут дальше про се розводитись; хто докладнійше про розвій руско-го шкільництва на Буковині хоче розвідатись, най загляне до книжки проф. Стоцко, що недавно вийшла під заголовком «Буковинська Русь». Та мимо того, що проф. Шп. супроти попередних учителів і заступленої ними хибної й баламутної наукової системи поставив руску мову на становиско її окремішности й відрубности від мови московської і виеманципував її від безхосенного «язичія», то ніколи ані спершу ані опісля не переслідував він тих учеників, що під впливом виховання домашнього чи то під впливом інших внішних обставин намагали до «об'єднання», а старався їх єдиною наукою відклонити від кацапства. Щоби-ж якому ученикови-кацапови пошкодив коли чи то нотою чи в який иньший спосіб, сего ніколи не бувало, бо взагалі обходить ся зі своїми учениками, хоч би они були й кацапами, лагідно й має всякі можливі згляди навіть там, де другий учитель ледви би їх мав. Говорити отже таке, що проф. Шп., як его перед судом присяжних старав ся представити оборонець, «дише безмежною ненавистію до всіх своїх учеників, що не похваляють его поглядів на руску мову», се зовсім неправда. Така сама неправда й те, що проф. Шп. «заденунціював» учеників, бо річ мала ся ось як:

Проф. Шп. бачить на підставі самих спостережень в школі, як чим раз то більше ширить ся між шкільною молодіжню вищої гімназії кацапський кукіль, та він супроти шкільної влади мовчить, а старав ся сам побороти лихо наукою. Ознаки кацапської кертичної роботи зверненої проти его предмету, бачить він виразно при нагоді смерті прав. катехита Івановича котрому ученики-кацапи друкують московські помертві картки мимо закау директора. Сей слідить вправді за виновниками, але веде слідство байдужно, лиш про «людське око»; тож і не диво, що ученики-кацапи не то, що не притихають, а противно набираючи ще більшої відваги і сміливости, формально організують ся, ба навіть остентативно відтягають ся від пригатовленень до шкільного святкованя памяти Шевченка. Саме тоді являє ся пані Геровска, жена адвоката Юліяна Геровского, у директора низшої гімназії Фавстмана і жалувє ся на проф. Шпойнарковского, що він обговорює в школі її дім, і на деяких учеників сеї гімназії, що на улиці лають її доньку словом «кацапка». Директор заряджує слідство, підчас котрого ученики низшої гімназії обвиняють учеників вищої гімназії, що тії-ж провагують між ними кацапство і бунтують їх проти шкільної рускої науки. З того виходить слідство і в вищій гімназії, а до слідчої комісії належить і проф. Шпойнарковский, що виповняючи вложеній на него обовязок, намагає до відкритя правди, а то тому, що директор Клявзер відносить ся до всего холодно і байдужно, беручи ту справу не яко справу оборони шкільного предмету від шкідливих впливів, а яко простий спір між «Jung» а «Altruthen»-ами. Се-ж впливає на комісію так, що она, зрозумівши натяк директорський, віддаляє ся від властивої цілі слідства, а провадить его в тім дусі, щоби цілу справу представити о скільки можна невинною, уважаючи прим. провину учеників кацапів, що урядили собі куре московської мови в москвофільськім академічнім товаристві «Карпаті», простим лише переступленем того параграфу шкільних приписів дисциплінарних, що забороняє ученикам сходити ся по Товариствах і т. д. Ученики-кацапи пізнають, який прихильний віє для них вітер, а що они крім того з'організовані й стероризовані своїми кацапськими проводирами, тож крутять і затаюють правду всіми силами, щоби себе представити невинними, а разом і не видати властивих виновників. Такий стан річи грозить триумфом кацапства, задля того і его дальшим розвитком. Проф. Шп. видячи то, а стараючись помочи правді до побіди, спонукує стероризованого кацапами, але зрештою чесного і порядного ученика Радика, до зізнаня повної правди, при чім поступає собі зовсім легально, бо не грозить ему нічим, а лиш завзиває его говорити по правді все, що знає; він списує з ним в присутности другого ученика задля безпеки протокол і предкладає его директорови і комісії, перед котрою являє ся особисто і сам Радик, щоби то-

варишам сизидати і приневолити тепер признавати все, й таким чином виходить вся правда на верх! Другого, бувшого ученика гімназійного, Бачинського, проф. Шп. не шукає нарочно; побачивши его як-раз в часі веденого слідства в склеї его шурина, купця Власюка, а знаючи, що він був в одній класі з А. Г.-им, випитус там про него в присутности проф. Кобиланьского і списує з ним протокол, а то тому, бо Бачинський яко неученик не конче і обовязаний писати ся перед комісією; сей протокол задля характеристики А. Г.-ого передає проф. Шп. директорови і комісії, перед котрою Бачинський описля особисто і устно потверджує то, що подав до відомости проф. Шпойнаровскому. То, що Бачинський сказав на А. Г.-ого що-до образи маєстату, дає повід переслухати иньших давнійших товаришів А. Г.-ого, з котрих два, хоч ніби то не пригадують собі самого факту, та все таки характеризують его так, що він «будучи буйним і говорячи нераз проти Австрії, міг то зробити», вирочім зізнає Бачинського стверджує ся й тим, що зізнав на А. Г.-ого ученик Б.-о.

Таке поступованє проф. Шпойнарковского, котрий один в комісії розумів докладно цілу справу і старав ся відкрити вже раз цілком явно звернену проти свого предмету кертичну москвофільську агітацію, страх не сподобало ся «Буковинським Вѣдомостямъ»; они написали дві статі проти проф. Шп., де між иньшими закинули ему, що він спонукав Радика до фальшивого зізнаня, а обиду маєстату видумав сам, послугуюча ся Бачинським лише яко орудієм. Головно задля сих двох інкрімацій вів проф. Шп. до прокуратурі жалобу, хоч всі знатоки тутешних відносин відраджували від процесу, бо звичайно прасові процеси даремні, а тим більше у нас. Він був злишний і задля того, що на лайку «Бук. Вѣдомостей» найліпша відповідь хіба така, яку дістала оноді «Прав. Бук.» від д. Бердяєва.

Надто вплинуло на некорисний вихід процесу ще ось що: Не покликано на саму судову розправу таких свідків, яких конче треба було покликати, й таким чином багато а багато фактів не спростовано й не роз'яснено як слід, а то тим менше, що й з самих протоколів мало що читано з того, що зізнали ученики підчас слідства в гімназії. Директори хоч і заявили перед судом своє вдоволенє зі служби обох професорів, але-ж що-до самого слідства москвофільского, дивним дивом завяли проти них неприхильне становиско; ба директор Клявзер посунув ту свою неприхильність до проф. Шпойнарковского й заступленої ним цілої справи так далеко, що випер ся навіть всякого знаня о Бачинськім (!) і тим самим назвав тут поступок проф. Шп. «некоректним» між тим, коли самі протоколи зовсім тому черечать, а й цілий світ знає, що директор тут сказав неправду і тим власне сам поступив собі «некоректно». Предідателем трибуналу й заступником професорів зі сторони прокуратурі державної були Волохи, що хоч би при найліпшій волі ніяк не могли цілком докладно знати відносин і справ руских, чого такий процес конче вимагає, а присяжні склали ся переважно із швабів кольтонітів, що не мали вже таки найменшого понятя о справах руских. Коли-ж вкінці розважимо, що професори не мали ніякого адвоката, котрий перестудіювавши докладно всі слідчі акти й зрозумівши вагу цілої справи, був би зі становиска судового заступив непрактичних і необоротних в таких разях професорів, то не диво, що відніс з процесу побіду той чоловік, що бунтував учеників против їх професорів і обовязуючого шкільного предмету, здеморалізував шкільну молодіж, научивши її зневажати шкільну науку та плювати на свою рідну мову й свій нарід, а що найгірше, жити в світі крутарством і неправдою!...

II.

Наші виясненя в справі процесу закінчуємо прямою відповідію «Молодій Україні», бо-ж передусім она спонукала нас написати сю статю: ся-ж відповідь впливає вправді вже по більшій часті з попередних наших уступів, але ми мусимо тут ще дещо сказати з особна на адресу автора статі: «Наша шкільна система на буковинському ґрунті».

Автор тої статі називає вправді кацапство «найбільшою хворобою, яка точить наш народний організм», але по его думці, як виходить із самої статі, треба-б забирати ся до его побоюваня з великим пошанованем «уб'єдженій» кацапських та обережененько й лагідненько лише єдиною дорогою переконуваня, щоби — борони Боже — не образити кацапів, а то они загнівають ся і — пропала «консолідація»! Після такої спеціально галицької вельми цілющої «рецепти» на «хворобу кацапську» ти, Русине, лучись з кацапом, переконуй его, обходись з ним чемненько, а коли видиш, що він мимо того тебе не то, що не шанує, а по просту знуцаєсь над тобою, ба ще й бе-побиває, що аж духи тобі виходять, то ти зноси то мовчки й терпеливо, а коли-б він мав тобі навіть поломити кости, то ти лучше загинь з «честію», ані-ж мав бишь «нечесно» против него шукати заporučеної тобі законом помочи у властей, котрі він сам ще звиває проти тебе (!); бо ж тоді ти, що мовчав на все, «денунціант», а не він, що тебе бє та ще й кричить «Polizei»! Коли-ж професор в обороні своїй і повіреного ему предмету, в обороні збаламучених агентами своїх учеників, в обороні правди і закона стає проти напасників, визваний ними самими перед суд, то се, по думці «Молодої України», чинить він лише тому, щоби дістати «Belobung», доказавши, що він спосібний «поліційний агент», бо «свої поліційні норови прикриває лише плащиком руско-українського патріотизму». (Дальші «epitheta» гляди в «Галичаніві»!).

«Теплий се кожух, та не на нас буковинських Русинів шитий!» Консолідуйтесь здорові й на далі з Вашими кацапами, шануйте їх, майте для них всякі згляди, а они най вас бють, коли того хочете, як вас били й досі! Ми-ж, буковинські Русини, уважаючи кацапів такими принципіальними нашими ворогами, з якими ніяким чином не можем лучити ся, не маєм ніякої причини їх шанувати, а виступаєм против них рішучо й отверто, а то тим більше, коли они мають зухвалу безличність звизати власти супроти нашого зовсім легального поступованя. (Конець буде).

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

Перебіг вчерашнього засіданя парламенту подали ми вже вчера в «Послідних вістях». На сїм місці додамо ще такі подробиці. Соціаліст Феркавф поставив і мотивував нагле внесенє в справі управилення відносин в угляних законах і заведеня 8-годинного часу праці. Президент повідомив, що пос. Домбський зложив мандат і що в тих днях прийде на денний порядок вибір І. віцепрезидента. Посли Пацак, Пальфі і товариші жадають в наглім внесеню знесеня розворядженя міністерства справедливости (Кіндінґера) з дня 16. жовтня 1899 р. в справі уживаня обох краєвих мов у внутрішній службі. Пос. Шлезінґер виступив з внесенем в справі подороженя нафти. Дулемба і Ройовський жадають для міст і сільських громад відшкодованя на агенди порученого круга діланя. Пос. Стравхер інтерпелює в справі задержаня малолітної, Мих. Аратен в монастирі Феліціянок в Кракові. Вольф ставить нагле внесенє в справі скороченя військової служби на два роки. Пос. Козловський інтерпелює в справі уміщеня в Wiener Zeitung фейлстону Габерлянда п. з. «Weihnachtskruppen». Інтерпеляція запитус, що правительство задумує зробити, щоби на будуче в урядовім дневнику не появляли ся статії сего змісту, що обиджують церкву і католицкі чувства.

Вчера відбуло ся також засіданє палати панів, де др. Кербер зложив ту саму заяву, що і в парламенті. (Заяву подамо завтра в ширшій змісті.) Рішено почати дискусію над заявою на одним з найблизших засідань.

N. fr. Presse доносить, що провідники правди запитали Чехів, чи они готові голосувати за державними конечностями і інвестиційним законом. Доки Чехи не дадуть відповіді — виконуючий комітет правди не збере ся.

Німецький канцлер, Гогенлоґе має небавом уступити.

З Босвища доносять о великій побіді, яку відміє ген. Крон'є над армією ген. Френка і Беллі-Кеніого, котрих зневолено до відвороту.

Ген. Робертс доносить з Паадеберґ, що по найточнішій перегляді становиск Боєрів пере-свідчив ся, що їх не можна зайняти без нара-ження війск на тяжкі страти. Тому постановив він острілювати ворога артилерійним огнем і звернути повну увагу на се, щоби ворог не міг одержати помочи. Війска, які спішили на поміч Боерам, розігнано, причім Боєри потерпіли зна-чні страти. До неволі взято 50 Боєрів. По ан-глійській стороні віднесло легкі рани 2 офіцерів і 4 жовнірів.

НОВИНКИ.

— **В Товаристві ім. Івана Котляревського** уло-жила ся дня 18. с. м. літературна секція. Голо-вою вибрано проф. Олександра Барвіньського, заст. голови Михайла Павлика, секретарем Сте-фана Томашівського. Порішено зараз видавати дві серії драматичних творів, одну з них при значено для селян. У тій цілі прошено проф. Ол. Колесу о ревізію дотеперішної нашої по-пулярної драматичної літератури. Піднесено та-кож гадку устроювати публичні відчити з поля нашої і чужої драматичної літератури. Вкінці дебатовано над справою переняття народного те-атру від тов. «Руска Бесіда» товариством ім. Котляревського.

— **3 Городка.** Кружок аматорів «Читальні мі-шанської» в Городку відіграє дня 25. н. ст. лю-того в сали товариства «Гвізда» комедию Льва Домітинського в 3 актах «Свекруха». Ціни місць: крісло 1 корона, вступ на салию 40 сотиків. По-чаток точно о год. 7½, вечером. Чистий дохід призначений в користь Читальні.

— **3 Коломиї.** Вечерниці «Родина», заповіджені на суботу 24. лютого, відбудуть ся в локалях товариства в неділю 25 лютого. Початок о 8. год. Вступ від особи 30 кр.

— **Вечерок «Основи»**, устроєний вчера в сали «Народного Дому» був першим публичним ви-ступом наших техніків. Виступ повів ся знаме-нито. Елегантно устроєний будуар і гарно деко-рованої сали вказували на артистичний смак на-шої технічної молодіжи. На одній зі стін сали уміщено образи, працю рук членів «Основи». Ударив своїм знаменитим викінченням образ, що зображав лице генія. Карнетики були поєднані, за те на кождім з них був артистичний, ручний малюнок. Публики зібрало ся багато. До кадри-ля стануло рівно 90 нар. Забаву ведено так жи во, як може ні на однім з дотеперішних вечер-ків. Се частинна заслуга аранжерів, пп. Чапель-ського і Весоловського, що своїм веденням танців еднають собі чим раз то більше признане. Го-ловна заслуга сеї живости і елегантції спочила однак знов по стороні пань. Личка, що раз то нові, а гарні, що аж любо було глядіти! Тому то ми бачили до рана навіть таких людей, що з засади продають хрін. Видно, що серця свої полишали они тут коло наших красавиць і тяжко було їм з ними розставатись. Члени «А-кадемічної Громади» явились на вечерку «Осно-ви» в комплекті, тому торговано знов хроном. За те хйба не пожалить ся ні одна з пань на пе-трушку. Сегорічні, львівські вечерки визначають ся справді тим, що на них являє ся чи не пів-тора раза стілько мушья, що пань. Видатка на устроєне вечерка були великі, тому «Основи» не може похвалитись великим чистим доходом. За се «Основи» своїм виступом з'єднала собі таку рекламу, що її вечерки в будуччій будуть пев-но належати до найкрасших.

— **Цісар не санкціонував** ухваленого в край-ській соймі закона, щоби в реальних школах в Країні заведено російський язык як обовяз-ковий.

— **Сумна пригода.** Коло стації Борки великі наїхав минулої ночі особовий поїзд на бричку багатого купця з Тарноруди, Ейзика Гольдберґа, що вертав до дому. Поїзд потороців бричку, причім Гольдберґ потерпів тяжкі рани. Так зву-чить урядове донесенє о катастрофі. Однак ся справа має виглядати відмінно. Гольдберґа мав напасти в дорозі до Тарноруди єго власний ві-зник, або иньші розбішакі, котрі опісля, щоби відвернути від себе підозріне, затягнули бричку на залізничний шлях, куда як-раз мав за хвили-ну переїздити поїзд. Догади єї піддержує обста-вина, що при нім не найдено 1000 корон і инь-них дорожочностей, які віз з собою. Гольд-берґ лежить доси непритомний, а візник з кінь-ми десь задів ся.

— **Стрейк в учительській семінарії.** З Будапеш-ту доносять, що в учительській семінарії в Ко-лошварі настав стрейк учеників. Понад сто двацять учеників опустило заклад і не верну-ло більше до него. Причиною стрейку є остре поведєне директора, що бив учеників палкою і зневолював до ріжних робіт при своїм госпо-дарстві. Міністер просвіти велів перевести стро-ге слідство.

— **Жидівський фанатизм.** Леа Якобі, молода жи-дівочка, дочка купця в Величці, полюбила Стан. Сьверчка, урядника магістрату в Величці, вихре-

стила ся і невагом мала вийти за любого замуж. На разі замешкала неопітка у сестри суджено-го, Валерії Штшелецкої в Величці. Коли однак пересвідчила ся, що жида слідять за нею, ви-брала ся вчера рано до Кракова з нареченим. Ту рішено закупити меблі. Молоді суджені пі-шли в тій цілі на улицю св. Томи до склепу Зельцера і сторгували меблі за 101 корон. Ку-пець почав їх просити на пиво, а се видавало ся молодим підозрілою річю. Коли молоді зби-рали ся до відходу, купець не пускав їх. За хви-лю вбігли з прилежною до склепу комнати брат неопітки, Бернард Якобі і єї сестра Регіна Берн-штейнова. Они втягнули Лею, recte Станіславу Марию до комнати, де було зібраних до 20 жи-дів, що почали єї бити і штуркати і хотіли зне-волити єї до повороту домів. Наречений хотів боронити свою суджену, але єго також побито і не впушено до комнати. Діяло ся се недалеко будинку поліції. На крик дівчини і нареченого прибігли поліційні урядники і жовніри і висво-бодили дівчину. На разі увязнено брата і сестру Якобіної, а також купця і єго субекта.

— **Дневникарі в Сербії.** Білгородські дневники доносять, що сербске правительство видало но-ву постанову о дневникарях. Після неї редакто-ром, або співробітником часописий, що виходять в Сербії, може бути лишень той, хто володіє в мові і письмі трема язиками: сербским, ні-мецьким і французским і викаже ся свідомством, що через три роки ходив на один з факультет-ів в яким-небудь європейским університеті.

— **Намірене убийство в холмській семінарії.** Перед окружним судом в Люблині відбував ся сими днями процес против питомця російської учительської семінарії в Холмі, Сергія Вязов-ського, обжалованого о намірене убийство підчас науки. Сей процес кидас ярке світло на відно-сини, які панують в сій упривілейованій семі-нарії, іменно на надужиття шкільних властей, а передовсім інспектора Морозова, з ненавидже-ного учениками. Обжалований Вязовский є си-ном селянина з села Зубова, гродненської гу-бернії і має 19 літ. Справа єго має ся так: Дня 13. падолиста м. р. на лекції методики росій-ського язика на III. курсі стрілив він зреволь-вера до викладаючого тоді інспектора, Морозо-ва, почім сидячі біля него товариші видерли єму з рук оружє, але одна куля ранила легко інспектора. — Вязовский учив ся добре, але був молодцем незалежною вдачі, адля чого Мо-розов єго не любив і на кождім кроці переслі-дував. Під впливом якогось доносу педагогічна Рада, на внесенє Морозова, відбрала Вязовско-му половину побірапої стипендії, а за то, що не мав коротко остриженої чуприни, всаджено єго на 2 години до арешту і зборонено через місяць видалитись з інтернату; иньшим разом за якусь горду відповідь велів єму Морозов ди-журувати в виходку, під претекстом, щоби пи-томці не палили папіросів. Вязовский гірко від-чув єю компромітацію, тим більше, що перед-ше таких дижурів ніколи не бувало. — Справа Вязовського викликала велике зацікавленє. Су-дова салиа була битком переповнена. Обжалова-ний признав ся до вини, але заявив, що не стріляв в тій цілі, щоби убити Морозова, ли-шень щоби звернути увагу на єго поступованє з молодіжю. Всі свідки потвердили невласти-ве і непедагогічне поведєне Морозова з питом-цями семінарії і виказали, як нещаслив в за-галі були відносини між учениками а учителя-ми, по більшій часті зненавидженими. Мимо однак видимого співчуття судий, а навіть само-го прокуратора для обжалованого Вязовського, засуджено єго на рік вязниці. Присутна публи-ка, тронута засудом, зібрала для Вязовського в дорозі скідки кількадесят рублів.

— **Жертва «маффії».** З Палермо доносять про нову мєсть членів тайного товариства розбішак «маффії». Підфіцїр карабінерів, Гамбіно, ло у-кінчено військової служби, удав ся зі своїм то-варишом, б. підфіцїром, Мореттою до Місіль-мері, щоби попрацати ся зі знакомими. Гамбіно був давніше жандармом в Місільмері і слівив завзято за членами «маффії». Коли йшов вече-ром з своїм товаришом головною улицю міста, випало з укритя трєх замаскованих розбішак, що тречи стріляли до Гамбіно. Нещасний сконав на місци, а єго товариш відніс легку рану. Про-цес проти члена «маффії», посла Паліцолі, за убийство сенатора Нотарбартолі буде вести ся дальше не в Медиолані, лишє в Таренті, бо пра-вительство хоче ошадити коштів, які потягнув би за собою зворот коштів подорожи до Меди-олану кількасот свідкам з Сицилії.

— **Нові сліди Андре'єго.** До одного берлинсь-кого дневника наспіла така вість з Штокголь-му: З Отави (з Канади) доносять через Лон-дон, що 31. жовтня м. р. прибуло до Черчілю (Churchillfart) кількох Ескімосів і они розказува-ли, що минулої весни прийшло «з неба» двох білих людей, котрих розбішакі Ескімоси убили. Кажали також, що бачили останки балюну і знають, де ті останки укрито.

— **Цікаві обчисленя.** Учений Англичанин, Аль-фред Аркас, обчислив, що в протягу 12 місяців вимовляє чоловік 11,800,000 слів і подає 1.200 разів руку на повитанє, при чім спотребовує

силу достаточну до тягненя льокомотиви о 80 тоннах. За той час рушить також 94.000 разів повіками, при чім сила мускулів, спотребована на підвошенє повік, могла би двигати 25-кіло-грамовий тягар. Просторонь, яку чоловік за один рік перейде, рівнає ся меньше-більше від-далєню Лондона від Царгороду.

— **Мікрограф.** В редакції варшавського Kurjer-a Rogan-ого показував п. Корчаков, американь-ский механік, в присутности многих осіб улуч-шений фонограф, який назвав мікрографом. В поясненях своїх зазначив, що винахід свій опер на наслідованю будови людского уха, що позваляє обдуманому ним прирядови піймати найдрібніші відтїни звуків. І дійсно досвід-ченя, представлені п. К. виказали, що мікрограф єго є вельми улїпшеним фонографом: він по-втаряє звуки точно, з всїякими модуляціями, з задержанєм характеру і кольориту людского голосу і інструментальної музики. Повторювані ті звуки чути було зовсім виразно в другім кінци кімнати, без слїду сичєня і шуму, що до-тепер постійно товаришили всім пописам фоно-графу. Найцікавішим було се, що кождий з артистів, що до мікрографу деклямували, або сьпівали, міг сейчас потім почути точно свою деклямацію, чи сьпів. Опісля повтаряв вина-хідник на своїм приряді сьпів і гру ріжних ар-тистів заграничних, як також репродукував ор-хестральні пописи.

— **Милі спомини і розчарованє.** Добре роблять «комітети балеви», що старають ся, аби карнети були гарні. В тій малій книжочці містить ся гу-сто-часто найгарніший уступ історії цілого жи-тя. Часом по літах бувша «королева балю» в сумних хвилях бере до рук карнет і читає істо-рію частя: Коломийка І. Гриць; Кадриль І. Гриць; Лянсіє. Гриць; Мазур, Іван; Коломийка П. і Кадриль П. також Гриць. А прецінь не ста-ла жінкою Гриць!..

— **Друкарська похибка.** В вчерашнім числі «Ру-слана» зайшла похибка в новинці «Зневага св. Петра», а іменно місто «Ой ті ліберальні науки!» має бути «Ой ті ліберальні науки!»

— **Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові** оповіщує:

«Північно-німецький рух товаровий з Гали-чиною і Буковиною». З днем 1. лютого 1900 входить в жите додаток VII. до тарифи часть II. зшитка 2.

Посмертна оповідка.

Антоній Баньковський, парох-ювілат в Сели-сках, дек. бирчанського, єпархії перемискої, упо-коїв ся дня 13. лютого с. р. Від сорок літ по-мерший був спараліжований і чинности духов-них не сповняв, так що і парохіяне свого пароха ніколи не виділи. В. в. п.!

Телеграми.

— **Лондон, 23. лютого.** Вісти про зїзд англій-ської королевої з німецьким цісарем доси не справджують ся. До тепер не уложено ніякого плану подорожи англійської королевої.

Послідні вісти.

Нинішнє засіданє ради державної розпо-чало ся місто о 11. год. перед полуднем аж о 1-ій пополудни. Причиною опізненя було засіданє долїшно-австрійского сойму, котрий покінчив наради доперва три чверти на першу.

Зараз на початку засіданя проявило ся не-вдоволенє з причини єго опізненя. Шенереряні піднесли крик, а між ними верховодив сам Ше-нерер, котрого президент мусів взивати до по-рядку. Місто відчитуваня внесенє і інтерпеля-цій, забрав голос п. Врабец і запротестував проти опізненя засіданя з причини соймових нарад.

У відповідь єму заявив президент Фукс, що особисто просив маршалка долїшно-ав-стрійского сойму, щоби перервав соймове за-сіданє і щоби на будучє ніколи не лучила ся колїзня засідань сойму і парламента.

По заяві президента поспипали ся до него зі всїх сторін ріжні запитаня, що виглядало ціл-ковито, як би зачала ся обструкция.

„**Леонардівка**“ незрівнаної доброти, ста-ра житня горівка — бу-телька 1 зр., нів бутельки 50 кр.

Поручає торговля

ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО

Львів, ул. Батория ч. 2.

4—30

— **Помимо** що вовна і розгар подоро-жній о 30% продає ковдри і матеріци по давних низьких цінах лишє спеціально робітня і магазин постели 16—30

ЙОСИФ ШУСТЕР

Львів, Коперника ч. 5.

Цінники даром

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.	посп.	особ.	посп.	особ.	посп.	особ.
приходить о годині		відходить о годині		приходить о годині		відходить о годині	
6:10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова	6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	1:55	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	2:08	» » » дв. Підзамче
6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно	2:45	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави	2:45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа	2:45	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)
7:10	з Зимної-води	8:30	до Янова	8:30	до Янова	8:30	до Янова
7:40	з Янова			9:25	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Піда.	9:25	» » » дв. гол.
7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия			9:35	до Белця, Рави рускої, Сокала і Любачова	9:35	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.
7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче			10:10	» » » тільки в неділі і свята	10:10	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята
8:05	» » » на дв. головний			12:50	до Іцкан (Ясс, Букарешту)	2:55	до Кракова (Відня) Хавіки ч. Рашів
8:15	з Сокала, Рави рускої					3:05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вересня вкл.
9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.					3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.
11:15	з Ярославля і Любачова					3:20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.
11:55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова					3:26	до Брухович
1:30	з Янова					5:25	до Ярослава
1:50	з Іцкан, Чернівців і Станиславова						
1:01	з Янова						
1:40	з Сколього, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно						
2:20	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.						
2:35	» » » на дв. голов.						
5:55	з Сокала, Белця і Любачова						
Ніч				Ніч			
8:45	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова	8:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.	6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.
6:20	з Іцкан, Сучави	6:40	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	7:00	до Сокала і Рави рускої	7:10	до Тернополя дворець головний
7:58	з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята	7:42	» » » дворець Підзамче	7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	8:35	» » » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.
8:15	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно	7:47	» » » 1. чер. до 30. жов. в . . і св.	8:35	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави	9:10	до Кракова (Відня, Варшави), Ся ка
8:14	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.	7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	10:40	до Кракова (Відня, Варшави), Ся ка	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. голов.
9:21	з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.	8:35	» » » 1. чер. до 30. жов. в . . і св.	10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Ся ка	11:32	» » » дв. Підза
9:55	з Кракова (Відня, Берліна), Сянока, Пешту	9:10	» » » 1. чер. до 30. жов. в . . і св.	11:10	до Кракова (Відня, Берліна)	4:10	до Кракова (Відня, Берліна)
10:10	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави	2:36	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави	11:32	» » » дв. Підза	4:10	до Кракова (Відня, Берліна)
10:08	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Піда.	10:40	до Кракова (Відня, Варшави), Ся ка	4:10	до Кракова (Відня, Берліна)	5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня
10:25	» » » на дв. голов.	10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Ся ка				
10:30	з Лавочного (Пешту) Хирова	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. голов.				
12:30	з Сколього, Калуша	11:32	» » » дв. Підза				
3:05	з Підволочиск на дворець Підзамче	4:10	до Кракова (Відня, Берліна)				
3:30	» » » на дворець головний	5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня				
2:16	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока						

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейський рівнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Експлуатаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красніцких ч. 5) уділяє гостиність в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Всілякі
КУПОНИ
і
вильосовані
цінні папери

виплачує без потручення
провізії або коштів

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень
„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовенству і всім вірним Вєресв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариатам** всіх **трьох** єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в етогах і будинках **протів шкід огневих.**

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	— ”	
„ спеціальна	1.684	80 ”	
Фонд основний	72.000	— ”	
„ емеритальний	18.166	60 ”	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоди 1,669,565 кор. 38 сот. Поліси «Днѣстра» приймає Банк красвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя. представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квити в рускїм язичі.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Днѣстра», приймає ся. «Днѣстеръ» виплатив агентам по конєць 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч 10. (Дім «Просьвіти»)

Позички для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Днѣстеръ» на 5/2% і 1% додатку на кошту адм.

Важне для рільників!

САМОЧИННІ
приряди до підливаня
в цілі
знищеня дикого ріпаку
і **дикої гірчиці,** возячі на більші площі,
а носячі для меньших ужитків

косярки
до трави, коняшини і збіж.

Розтрясачі кінні до сіна. **Грабярки** кінні до сіна.
Найліпшою сіваркою рядовою є **Ph. Mayfarth & Co.'s** ново споряджена **„AGRICOLA“** (система пересуваня коліс) до всіляких насінь і ріжнородної величини висіву без зміни коліс; на ґрунта гірскі і рівнини, дуже легко ходячі, незмірно тревалі, дуже дешеві.

Уможливають дуже велику оцадність в праці, часі і грошах.
Ручні праси до сіна і соломи, лускачі до кулурудзи, керати, молотярні, млинки до чищення збіжа, триєри, плуги, вальці, борони вирабляє і достарчує яко спеціальність з порученєм, в найновійшій, вибірній за найліпшу узнаній конструкції

PH. MAYFARTH & Co.
ц. к. уприв. фабрика машин рільн. особливша фабрика прас до вина і машин до овочів. у Відни, II. Taborstrasse Nr. 71.
Відзначена 400 золотими, срібними і бронзовими медалями.
Обширні каталоги і численні письма з узнанєм — даром.
Заступці і відпродавці пожадані.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
приймає замовленя і посередничить в закупні:
Сьвітло церковне
впрост в фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.
Вино
є бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.
Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посліах почт. в ціні по: ар. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко
БИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —
Иньші товари по умірених цінах.

Хто хоче заробити **400** марок місячно певно, легко і без ризика?

Нехай шле свою адресу без марки під **V, 21,**
Ammoncen Exped. K. F. Wojtan Leipzig-Lindenau.